

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

בפני כב' השופט יהורם שקד

התובע: פלוני
ע"י ב"כ עו"ד יגאל זנדר

נגד

הנתבעת: פלונית
ע"י ב"כ עו"ד אברהם קורחוב

פסק דין

א' – העובדות הצריכות לעניין:

1. בשנת 2015 החלו להתברר בבית משפט זה מספר תובענות בין הצדדים (להלן: האיש, האשה, בני הזוג – בהתאמה), לרבות בענייני: מזונות, משמורת (תביעות הדדיות), רכוש, שינוי מקום מגורי קטינים ואף תביעה כספית שהגישה האשה כנגד האיש ע"ס של כ 100,000 ₪ בחודש ינואר 2016. עוד ובנוסף, התבררה תביעה כספית ע"ס של כ 720,000 ₪ שהגישו הורי האיש כנגד בני הזוג, תביעה אשר נדחתה בפסק דינו של כב' השופט נ' שילה מיום 14.1.16 בתמ"ש 1941-05-15. יתר התובענות שבין בני הזוג נקבעו לשמיעה בשני מועדים, ליום 8.2.16 וליום 21.2.16.

בין לבין, ניתן צו עיקול לבקשת האשה כנגד האיש על מלוא סכום תביעתה הכספית (כ 100,000 ₪), הוגש תסקיר בענייני המשמורת והעתקת מקום המגורים הצדדים אף קבעו במשותף את סדר שמיעת עדיהם.

2. בבוקרו של יום 8.2.16 (המועד הראשון שנקבע לדיון) הוגשה בקשה משותפת חתומה על ידי ב"כ הצדדים דאז, בה ביקשו לדחות את מועד הדיון, מהטעם ש: "ב"כ הצדדים במו"מ וקרובים מאד להסכמות...". עיון בתיק בית המשפט מלמד כי באותו היום הצדדים אף התייצבו לדיון, חזרו על הדברים וביקשו כי מועד ההוכחות יתקיים במועד הנוסף הקבוע לדיון (21.2.16), אם וככל שלא יושג הסכם. בית המשפט נעתר למבוקש.

3. ביום 21.2.16 התייצבו הצדדים וב"כ לדיון והציגו הסכם גירושין כולל מאותו היום, חתום על ידי בני הזוג והמסדיר את מלוא המחלוקות שבין הצדדים ובית המשפט אישר את ההסכם ונתן לו תוקף של פסק דין (להלן: ההסכם, פסק הדין – בהתאמה). להשלמת התמונה יוער כי בסעיף 58 להסכם נרשם: "פסק הדין מיום 14.1.16... ייוותר על כנו. כמו כן, הורי הבעל מצהירים כי לא יערערו על פסק דין זה, וכן מצהיר הבעל כי לא תהיה לו כל טענה בעתיד כנגד האשה בעניין זה...". עוד ובנוסף, נרשם בסעיף 69 להסכם: "מאחר והורי האיש לא נוכחים במועד החתימה על ההסכם, מתחייב הבעל כי אם לא יקיום ס' 58

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

- ו/או הוריו לא יחתמו על ההתחייבות, הוא ישפה את האשה בגין כל חוב שעלול לחול על האשה, בשל אי קיומו של סעיף 58".
4. ביום 14.11.18 – לאחר כשנתיים ו-9 חודשים ממועד פסק הדין – פנה האיש לבית משפט זה בתביעה לביטול ההסכם וביטול פסק הדין מכח שלוש עילות: הראשונה – ביטול מחמת הימצאותה של ראיה חדשה שלא הייתה במועד פסק הדין (שיחת טלפון מוקלטת ומתומללת בין האשה לבין אחותה, אשר, לדברי האיש, מוכיחה כי האשה שיקרה לבית המשפט בעדותה במסגרת תביעת הוריו); השנייה – ביטול מחמת כפיה ועושק; השלישית – ביטול מחמת שינויי נסיבות מהותיים.
5. באשר לעילת התביעה הראשונה – ביום 10.11.19 ניתנה על ידי החלטה המורה על פסלות הראיה ועל איסור השימוש בה (ההחלטה פורסמה בנבו) וביום 4.12.19 ניתנה על ידי החלטה נוספת, בה נקבע, בין היתר, כי "**חל איסור על התובע להוסיף ולעשות שימוש בראיה זו במסגרת ניהול תביעתו**". על שתי החלטות אלה לא הוגשו בר"ע. באשר לעילת התביעה השלישית – בפתח הדיון מיום 6.1.19, הודיע ב"כ האיש על מחיקתה.
6. חרף האמור לעיל, מצא לנכון האיש להוסיף ולהפנות לאותה ראיה פסולה בסיכומיו, באומרו: "**... בהחלטת כבוד בית המשפט מיום 10.11.19, נפסלו ההקלטות. לא נקבע כי תמלול ההקלטות פסול. ומכאן שהתובע רשאי להמשיך ולהשתמש בהם**" (ר' סעיפים 112-113 לסיכומיו; כך במקור). בכל הכבוד, טענת התובע חסרת שחר, היא עומדת בסתירה חזיתית לשתי ההחלטות שניתנו על ידי, היא מנוגדת לכל דין ואף לכל שכל ישר. אותה ראיה שנפסלה עוסקת בשיחת הטלפון שהוקלטה. אותה שיחה תומללה והוגשה כתמלול וכקובץ שמע. מרגע שהראייה נפסלה היא נפסלה על כל מאפייניה, קובץ השמע לא יותר להשמעה, התמלול לא יותר להגשה ובקיצור, לא ניתן לעשות כל שימוש באותה ראיה, תהא צורתה אשר תהא.
7. חשוב מאד להזכיר כי כבר בפתח חקירתה הנגדית של האשה, הפנה אליה ב"כ האיש שאלה העוסקת בליבת הראיה שנפסלה וב"כ האשה ביקש להתנגד לשאלה. לאחר ששמעתי את ב"כ הצדדים, התרתי את השאלה בקובעי, בין היתר, כי: "**אמנם הראיה נפסלה על-ידי בית המשפט, אולם אין משמעות הדבר כי הנושא כולו פסול מדיון ו/או מחקירת הנתבעת. אוסיף, כי סוגיה זו היתה חלק ניכר מחקירתו של התובע, כך שאינני רואה כל אפשרות ולו הקלושה, שלא לאפשר את חקירת הנתבעת בעניין זה ממש...**" (עמ' 23, ש' 36-38 לפרוט').
- הינה כי כן, אפשרתי לאיש לנסות ולהוכיח את עילת תביעתו זו באמצעות חקירת האשה ובכל אמצעי אחר. חרף האמור לעיל, סיכומיו של האיש בעניין זה, מתחילתם ועד סופם, מפנים אך ורק לאותה ראיה שנפסלה ולא לכל ראיה אחרת (ר' סעיפים 100-134 לסיכומי האיש).

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

8. אשר על כן, ובשים לב לשתי החלטותי הנ"ל בעניין הראיה שנפסלה ובשים לב כי בסיכומי האיש אין כל התייחסות לכל ראיה אחרת, זולת ראיה פסולה זו, אינני רואה כל טעם לדיון עקר בעילת התביעה שנסובה סביב הראיה הפסולה.

9. ואם באותה ראיה עסקינן, אין לי אלא לשוב על האמור בסעיף 35 להחלטתי לפסול את הראיה מיום 10.11.19: "באשר, לחשיבותו של החומר הפוגע בהליך השיפוטי; ראשית - ההליך הקודם בייחס לאותה ראיה נסוב בין הוריו של האיש לבין האשה ואילו בהליך שבפני החליט האיש לעתור לביטול פסק הדין שאישר את הסכם הגירושין בינו לבין האשה, מתוך טענה כי היה והאשה לא הייתה מוליכה שולל את בית המשפט בהליך שבניה לבין הוריו, לא היה חותם עמה על הסכם הגירושין. בכל הכבוד, מדובר בטענה שיהיה קשה מאד להיבנות ממנה במסגרת ההליך הנוכחי שבפני (ביטול הסכם גירושין). שנית - יש לזכור ולהזכיר כי הורי האיש טענו בהליך שהתקיים את הטענה בדבר הלך רוחה של האשה בייחס לכספים שהועברו לה ובית המשפט לא מצא ליתן לטענות משקל מכריע. שלישית - נזכיר כי הורי האיש היו צד להסכם הגירושין שקיבל תוקף של פסק דין ובו נרשם כי: "פסק הדין מיום 14.1.16 בתמ"ש 15-05-1941 יוותר על כנו. כמו כן, הורי הבעל מצהירים כי לא יערערו על פסק דין זה, וכן מצהיר הבעל כי לא תהיה לו כל טענה בעתיד כנגד האשה בעניין זה... מוסכם כי כל אחד מבני הזוג יקבל לידי את מחצית הסכום בהתאם לפסק הדין.. (ב)סך של 250,000 ₪..." (ר' סעיף 58 להסכם). כלומר, הן הורי האיש ויתרו על הליכים נוספים בעניין פסק הדין והן האיש הצהיר כי לא תהיה לו טענה בעניין הכספים שהועברו והכל מתוך מו"מ שהתקיים ביניהם לשם הגעה להסכם כולל, כך ששוב אף אם הראיה תותר, אני בספק רב באשר לחשיבותה לקידום עניינו של האיש".

10. בשים לב לאמור לעיל, עילת התביעה הראויה לבירור, היא בטענה לכפייה ולעושק.

ב' – עיקר טענות הצדדים:

11. להלן עיקר טענות האיש:

א. האיש התחייב לשאת במזונות ובמדור שלושת ילדיו סך של 4,000 ₪ ולאחר מכן 5,000 ₪ לחודש, לאחר שהאשה איימה עליו "כי הוא לא יוכל לראות את ילדיו בגין תלונות השווא וחוות הדעת שהגישה הפסיכולוגית נופר (שם בדוי, י"ש)" (ר' סעיף 49 לכתב התביעה).

ב. האיש היה נתון ללחץ בלתי הוגן של הפסיכולוגית. ההסכם נחתם לאחר דיון ממושך במסדרון בית המשפט, כאשר הפסיכולוגית יושבת על הספסל ואמורה להעיד "והתובע איננו יודע אילו שקרים או המלצות הנובעות מטעמים זרים היא מתכוונת להעיד" (שם, סעיף 66). האיש הסכים לחתום על ההסכם "בסיטואציה בה הצדדים

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

1 יושבים במסדרון... הפסיכולוגית בנוכחותה מאיימת על המשך הקשר של התובע
2 עם ילדיו והילדים כבר היו במצב נפשי חמור ביותר..." (שם, סעיף 68).

3
4 ג. האישה, באמצעות הפסיכולוגית, הפעילה לחץ בלתי הוגן העולה כדי עושק ולפיו
5 הסכים לסכום מזונות בו אינו יכול לעמוד.

6
7 12. להלן עיקר טענות האישה:

8
9 א. האישה מעולם לא איימה על האיש כי לא יוכל לראות את ילדיו ומעולם לא סיכלה
10 הסדרי שהייה בין האב לבין הילדים, מה גם שחוות הדעת שהגישה הגב' נופר אינה
11 מתייחסת בשום צורה לנושא המשמורת ואינה ממליצה כל המלצה בעניינים אלו (ר'
12 סעיף 75 לכתב ההגנה).

13
14 ב. טענתו של האיש לפיה חשש שיגזלו ממנו את ילדיו משוללת יסוד, שכן כבר בתסקיר
15 שהוגש ביום 1.1.16 הומלץ על משמורת משותפת, כך שלא ברור על איזה איום סח
16 האיש (שם, סעיף 81).

17
18 ג. האיש מלעיט את בית המשפט בסיפורי בדים שכן "הלכה למעשה, לא היו ולא
19 נבראו שום כפייה, עושק, לחץ בלתי הוגן ושאר ירקות" (שם, סעיף 83).

20
21 ג' – דיון:

22
23 13. לצערי, ההליך חשף בפני התנהלות בלתי מיטיבה מכיוונו של האיש, תוך ניסיון להיבנות
24 מעוולה (פריצת הטלפון הסלולארי של האשה) ואף מנראטיב שלא מצאתי ליתן בו כל אמון.
25 התביעה שבפני, יש בה ללמד על הקלות הבלתי נסבלת שבה תובע מחליט לקחת את יריבו
26 למסע כואב ויקר, ייתכן שמתוך מחשבה, כי למעשיו אלו לא יהיה מענה הולם. כפי שאראה
27 להלן, דין תביעתו של התובע להידחות על כל חלקים ועל כל רבדיה.

28
29 ג.1. – האם ההסכם נחתם תחת כפייה?

30
31 14. סעיף 17(א) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג 1973 (להלן: חוק החוזים), קובע כי: "מי
32 שהתקשר בחוזה עקב כפייה שכפה עליו הצד השני או אחר מטעמו בכח או באיום, רשאי
33 לבטל את החוזה". יסודותיה של עילת הביטול לפי סעיף זה הם: התקשרות חוזית, קיומה
34 של כפייה וקשר סיבתי בין הכפייה לבין ההתקשרות (ר' ע"א 784/81 שפיר נ' אפל, פ"ד
35 לט(4) 149 (1985)). על פי הדין, קבלת ייעוץ משפטי קודם ההסכמה להתקשר בחוזה, יש בה
36 כדי להחליש טענה שההתקשרות נעשתה עקב כפייה (ר' ע"א 6234/00 ש.א.פ. בע"מ נ' בנק
37 לאומי לישראל בע"מ (פורסם בנבו, 22.9.93 עמ' 787). כמו כן, במערכת יחסים משפחתית,
38 אינטימית ועתירת רגשות בדרגה הגבוהה ביותר, כמו זו הנהוגה בין בני זוג, ראוי שימוש

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

במבחן סובייקטיבי בבחינת קיומה של כפייה (ר' בע"מ 1581/06 פלוני נ' פלוני (פורסם בנבו, 25.4.2006)).

15. שימת הלב כי בכתב התביעה האיש אינו טוען כי האשה איימה עליו פן לא ייראה את ילדיו או לחצה עליו להגיע לאיזו הסכמה. כל אשר טוען האיש הוא כי היה בלחץ מחשש שהגבי נופר תעיד כנגדו והדבר יביא לפגיעה חמורה בזכויות המשמורת שלו על ילדיו. המדובר בטענה משוללת כל יסוד וחסרת שחר, זאת מהטעמים הבאים:

ראשית – מהפן המושגי, לא יעלה על הדעת לשעות לטענה בדבר כפייה שנסובה סביב חשש מעדות כזו או אחרת. עדות הניתנת בבית המשפט - תהא השקרית והמופרכת ביותר אשר תהא - אין בה כשלעצמה כדי לבסס טענה לכפייה. בית המשפט, כל בית משפט, הוא בית משפט מקצועי שתפקידו לברור מבין העדויות הרבות שנשמעות בפניו את האמת ורק האמת ולפסוק בהתאם. אדרבא ואדרבא, בעל דין החושש מעדות שקר כנגדו יחשוף אותה בבית המשפט במסגרת ההליך השיפוטי "בזמן אמת", ולא יסכור פיו תקופה ארוכה שאז יבוא לאותו בית משפט ויבקש להוכיח התקיימותה של מזימה כנגדו.

שנית – מי שפוסק בסופו של יום בענייני משמורת והסדרי שהייה, הוא בית המשפט ורק בית המשפט. לגבי נופר לא ניתן 'סמכויות בורר מוחלטות' שלא ניתן לערער אחריהן, מה גם ששוב, מבחינה מושגית, הדבר נוגד את יסודותיה של שיטת המשפט הישראלית.

שלישית – הגבי נופר לא מסרה לבית המשפט כל המלצות בענייני משמורת או הסדרי שהייה. הגבי נופר החזירה לבית המשפט את המינוי שניתן לה מחמת עימות שהיה לה עם האיש, כך שבמועד הדיון לא הייתה בפני בית המשפט כל המלצה ולא היה כל חשש פן עדותה – ובמילותיו של האיש: "... אילו שקרים או המלצות הנובעות מטעמים זרים היא מתכוונת להעיד" – תגרום לאותו "נתק מילדיו", אליבא דאיש.

רביעית – אין עוררין כי באותו מעמד בו נחתם ההסכם, היה האיש מיוצג על ידי עו"ד מטעמו (השווה: ע"א 6234/00 הנ"ל). מלבד זאת, יש לתמוה האם ב"כ האיש הייתה בסוד הדברים? האם הבחינה באותה "כפייה" שנכתבה על האיש? כיצד הגיבה? מה המליצה למרשה ועוד כהנה וכהנה. יוער כי לאיזו תשובה מכל השאלות הנ"ל ולשאלות מסתברות נוספות, אין זכר בכתבי טענותיו של האיש, מה ששוב, מחליש עד כדי מאיין את טענתו זו של האיש.

חמישית – במועד החתימה על ההסכם, היה מונח בפני בית המשפט תסקיר מיום 1.1.16 אשר המליץ על משמורת משותפת, מה שמלמד כי טענת האיש לקיומו של חשש מפני הרחקת ילדיו ממנו, לא באמת קינן בליבו, אלא סביר מאד להניח שהומצא לצורך ההליך. האשה נשאלה בעניין והשיבה:

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

ש. הטענה של האיש מאוד פשוטה – במשך כל ניהול המשא ומתן לקראת ההסכם הוא נמצא תחת החשש מפני מומחית בית המשפט ולכן כל ההסכמות שלו היו תחת אותו חשש, שכיום ועדה מקצועית, בעלת סמכות שיפוטית קבעה שהפסיכולוגית פעלה שלא כדין. את מבינה את הטענה של האיש?

ת. אם אני מבינה מה? למה הוא היה לחוץ?

ש. הוא היה לחוץ?

ת. ברור, זו סיטואציה מלחיצה. גם אני הייתי לחוצה. לא נעים לחתום על הסכם.

ש. מישהו איים שיקחו לך את הילדים וילכו לעיר אחרת? לא.

ת. אף אחד לא איים עלי ולא על האיש. הגשתי בקשה כדין לעבור ל[עיר בשרון], נופר מונתה כמומחית של בית המשפט, האיש לא שיתף איתה פעולה מהרגע הראשון ולא היתה פעם אחת שהוא בא בתום לב. הוא הקליט אותה, זה מה שהוא עשה לכל אחד. כל פעם מחדש הוא מתנער מכל הסכם שהוא חותם עליו. הייתי מאוד מתוסכלת שהאיש לא שיתף פעולה.

ש. אבל כל הטענות של האיש כלפי הפסיכולוגית התבררו כנכונות, שמומחית בית המשפט פעלה שלא כדין.

ת. האיש עשה לה את ה"מוות" עד שהיא התפטרה, זה מה שידוע לי. בכל מקרה היה תסקיר של הרווחה, שקבע שתהיה משמורת משותפת. אז ממה הוא פחד? באמת?! (עמ' 34, ש' 33 – עמ' 35, ש' 14 לפרוט').

עדוּתה של האשה הייתה אמינה בעיני, ואף בה יש לחשוף את האבסורדיות העולה מטענתו של האיש בדבר קיומה של כפייה או קיומו של לחץ פסול.

שישית – כאמור לעיל, כבר ביום 8.2.16 הגישו הצדדים בקשה משותפת לדחיית מועד הדיון, התייצבו בפני בית המשפט ונרשם מפייהם: "אנו קרובים מאד להסכם...". האם כך מתבטאים עורכי דין בייחס להסכם הנגוע בכפייה?! ניכר כי אין צורך להשיב.

שביעית – טענתו של האיש נסובה סביב תחושותיו במסדרון בית המשפט טרם אישור ההסכם. חרף זאת, האיש נמנע מלזמן לעדות את בא כוחו או כל אדם אחר שהיה נוכח באותו היום במעמד החתימה על ההסכם, מלבד את חברו, יובל (שם בדוי, י' ש') (על עדותו, בהמשך), והדבר זועק דרשני!

שמינית – ההסכם אשר הוגש לבית המשפט, הוגש רק במעמד הדיון והוא נושא תאריך 21.2.16. הסכם זה הודפס ונערכו בו מחיקות ושינויים בכתב יד. כיוון שכך, טיוטת ההסכם הייתה בידי הצדדים וב"כ עוד קודם לדיון. עיון בהסכם שאושר מלמד כי אותן תניות

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

"מקפחות" בעניין גובה המזונות, לא נכתבו בכתב יד, אם כי היו בנוסח המודפס עליו חתמו הצדדים, דבר המלמד על גמירות דעתם בעניין זה טרם החתימה על ההסכם.

תשיעית – סעיף 47 להסכם קובע כי: "הצדדים חלוקים בשאלת חיוב המזונות לאחר גיוס הילדים לצה"ל ומשאירים סוגיה זו לדיון במידת הצורך ובבוא העת ובהתאם לדיון ולנסיבות". ביני לביני, זוהי הוכחה ניצחת לאי היתכנות כל כפייה מצידה של האישה, שכן אין זה סביר ואין זה מתקבל על הדעת כי אשה שבכוחה לכפות על האיש תשלום מזונות למשך כ-12 שנים (גילם הממוצע של הילדים עמד אז על כ-6 שנים ועד מלאת להם 18 או עד גיוסם לצה"ל), אין בכוחה "לכפות" עליו תשלום שליש מאותם דמי המזונות למשך כ-3 שנים בלבד.

עשירית – כאמור, ההסכם רווי מחיקות ושינויים בכתב יד, שמעיון בו עולה כי אלו נעשו פעם לדרישתו של זה ופעם לדרישתה של זו, דבר המלמד על קיומו של מו"מ ער בין הצדדים, העומד בסתירה חזיתית לקיומה של כפייה.

16. אשר על כן ומכל המקובץ, אני דוחה מכל וכל את טענתו של האיש לקיומה של כפייה שהביאה אותו לחתום על ההסכם.

ג.2. – האם ההסכם נחתם תחת עושה?

17. סעיף 18 לחוק החוזים קובע כי: **"מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול שניצל הצד השני או אחר מטעמו את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית או הגופנית או חוסר ניסיונו, ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, רשאי לבטל את החוזה".** על פי הדין, צד לחוזה רשאי לבטלו מחמת עושה בהתקיים שלושה תנאים מצטברים: (א) מצוקה, חולשה שכלית או גופנית או חוסר ניסיון של הנעשה בזמן כריתת החוזה; (ב) ניצול מצבו של הנעשה על ידי העושה כדי לגרום לו להתקשר בחוזה; (ג) תנאי חוזה הגרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל (ר' ע"א 4839/92 גנז נ' כץ (פורסם בנבו, 28.9.1994); בע"מ 2526/13 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 26.5.2013)).

18. המצוקה, החולשה השכלית או הגופנית וחוסר הניסיון, אליהם מפנה סעיף 18 לחוק החוזים, חייבים להיות כבדי משקל, ועל בית המשפט להשתכנע, שפעלו את פעולתם על העושה והסיטו את שיקול-דעתו סטייה של ממש מנתיבו הנכון (ר' ע"א 403/80 סאני נ' קיקאון (פורסם בנבו, 3.9.1981) עוד קבעה הפסיקה, כי ניצול לחץ נפשי שאינו מגיע כדי ניצול מצוקה אינו מהווה עושה כמשמעותו בסעיף 18 לחוק החוזים (ר' ע"א 4839/92 הני"ל).

19. בעת בחינת שאלת קיומו של עושה יש להביא בחשבון, בין היתר, כי לא מדובר בהחלטה רגעית אלא בהסכם אשר נחתם לאחר קיומו של משא ומתן מתמשך, כי לא הובאה כל ראיה

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

טובה לכך שהאיש היה במצב נפשי או שכלי שאינו מאפשר לו לקבל החלטה מושכלת, מה גם שבכתב התביעה, האיש טען בלשון רפה להיותו תחת לחץ, ולזאת השיבה האשה: "זו סיטואציה מלחיצה, גם אני הייתי לחוצה. לא נעים לחתום על הסכם" (עמ' 35, ש' 5).

ולאחר מכן הוסיפה: "ההמלצות היו של הרווחה. גם אני לא רציתי דברים מסוימים ובסופו של דבר הגענו להסכמות וחתמנו עליהם. שנינו היינו בלחץ וצריך לעמוד בזה. היינו בתהליך 3 שבועות, תהליך מלחיצ בטח מחוץ לכותלי בית המשפט. זה מלחיצ" (שם, ש' 19-21).

20. עדותה זו של האשה מסכמת, באופן נאמן, את הלכי רוחם של הבאים לאשר הסכמי גירושין, שהם פרי של משא ומתן, התפשרות ואי קבלת מלוא תאוותו של מי מהצדדים.

21. להלן אבחן את שלושת תנאי המצטברים של עילת העושק.

ג. 1.2 – מצוקה, חולשה שכלית או גופנית או חוסר ניסיון של הנעשה בזמן כריתת החוזה:

22. לטענת האיש, במעמד החתימה על ההסכם הוא היה נתון במצוקה קשה. בכתב התביעה, האיש לא טען לחולשה שכלית או גופנית, וביסס טענתו על היותו תחת לחץ ומצוקה. את טענתו זו של האיש מצאתי לדחות מחמת עשרה נימוקים שונים (ר' בהרחבה בסעיף 15 לעיל) ואין צורך לשוב על דברים.

23. האיש צירף תצהירים של שני עדים מטעמו: יובל וד"ר אורנה (שם בדוי – י' ש'), ולהלן אבחן את עדויותיהם.

העד, מר יובל:

24. לדברי העד בתצהירו, הוא חבר קרוב של האיש מימי התיכון וליווה את האיש במהלך הגירושין ואף שהה בקרבתו במסדרון בית המשפט ביום החתימה על ההסכם. לדבריו: "אני זוכר שהאיש חשש מאד מהפסיכולוגית והוא סיפר לי על כך פעמים רבות. האיש שיתף אותי בעיקרי ההסכם ואמרתי לו שההסכם לא הוגן בעיני אבל האיש פחד ממה שנופר תגיד ופחד שלא יגדל את הילדים" (ר' סעיפים 6-7 לתצהירו). ב"כ האשה ויתר על עדותו של העד, ויחד עם זאת ניתן להבין גם מדוע. בכל הכבוד, אין בעדותו של העד – אף אם תאמר כי כולה אמת – כדי לסייע לאיש בתביעתו, שכן קבעתי זה מכבר שאותו חשש, בין אמיתי ובין מדומה, הוא משולל יסוד (ר' בהרחבה בסעיף 15 לעיל) ואף אם ימצא מי שיאמר כי האיש אכן חשש מדבריה של הגב' נופר, לא ניתן לראות בו כעולה כדי "מצוקה", כדרישת החוק.

העדה, ד"ר אורנה:

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

25. לדברי העדה בתצהירה, היא פסיכולוגית אשר טיפלה וליוותה את האיש במהלך הגירושין. בחלקים בתצהירה, מעידה העדה על דברים שמסר לה האיש על אודות הגב' נופר וקבעה כי: **"ההסכם למעשה היה המסמר האחרון "בארון המתים" שהלחצים של נופר יחד עם האשה שברו את רוחו ונפשו של האיש. הוא הרגיש שהקרקע נשמטת מתחת לרגליו, והדבר שהכי חשוב לו, ילדיו, עלולים להתרחק ממנו"** (ר' סעיף 15 לתצהירה).
- מוסיפה העדה בתצהירה כי: **"... הייתה לי תחושה מאד רצינית כמטפלת שהחרדה מאובדן קשר רצוף עם ילדיו פגעה באיש אמוציונלית ושיבשה את יכולתו לקבל החלטות רציונליות"** (שם, סעיף 16).
26. בחקירתה הנגדית, אישרה העדה שידעה כי בפני בית המשפט הונח תסקיר שהמליץ על משמורת משותפת (עמ' 15, ש' 4-6 לפרוט') ולא היו לה תשובות טובות מדוע לא ציינה בתצהירה את דבר קיומו של התסקיר. עוד עלה מעדותה בפני כי **"האיש איבד את הצפון עם זה שהיא אמרה לו שתמליץ לאשה לעבור [לעיר בשרון]"** (שם, ש' 11-12), זאת למרות שההסכם שולל מעבר מסוג זה בלית הסכמה משותפת (ר' סעיפים 31-37 להסכם) ואף התסקיר לא המליץ על כך. העדה הוסיפה כי: **"... המלצתי לו לא לחתום על ההסכם כי ההסכם היה מקפח...."** (עמ' 15, ש' 23-24), ולשאלת בית המשפט השיבה: **"היה מקפח בזה שהוא היה צריך לתת לה חצי מן הרכוש כשהוריו הביאו את רוב הדיירה..."** (שם, ש' 31), זאת בהתעלם התעלמות מוחלטת מפסק הדין מיום 14.1.16 – שניתן למעלה מחודש ימים טרם החתימה על ההסכם – שבו נדחתה תביעת הוריו של האיש. העדה נשאלה והשיבה:
- "ש: אם אין לך הכשרה משפטית ואת לא עורכת דין בתחום דיני המשפחה, מי שמך להחליט שההסכם הוא מקפח?**
- ת: מבחינה נפשית ההסכם קיפח את האיש"** (עמ' 16, ש' 4-5 לפרוט').
27. לצערי הרב, עדותה של העדה לא הותירה בי רושם טוב ולפרקים אף חמור מכך. העדה שמה עצמה כמומחית לדין וכמי שיודעת להבחין מתי הסכם מקפח צד זה או אחר, תוך שהיא דולה מסל העובדות הרלוונטיות, רק את אלה שמתאימות לנראטיב של האיש עד כדי אבסורד של ממש. העדה העידה על פחדים בלתי מבוססים ובלתי רציונאליים בעליל ומתעקשת כי האיש ראה הרים היכן שאפילו צל גבהות אין. בנסיבות אלה, ובכל הכבוד הראוי, המשקל שנתתי לעדותה של העדה לבחינת מצוקתו הנטענת של האיש, הוא זניח עד אפסי.
28. בחקירתו הנגדית, אישר האיש שהצהרתו בדיון לקראת אישור ההסכם, הייתה אמתית (עמ' 21, ש' 16 לפרוט'), אישר שידע כי הגב' נופר התפטרה וכן ידע שהוגש תסקיר שהמליץ על משמורת משותפת (עמ' 22, ש' 12-15 לפרוט'). אם נוסף לכל זאת את העובדה הבלתי שנויה במחלוקת ולפיה האיש הקליט את שיחותיו עם הגב' נופר (תמלוליהן הוגשו במסגרת

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

תצהירו), הרי שככל שהיה ממש בטענותיו החמורות ("המוקלטות", לדבריו), דבר לא מנע ממנו לחשוף אותן במסגרת ההליך ולהביא מזוהר לכל חולי. יוצא, אפוא, כי טענתו של האיש להיותו במצוקה מחשש לדברים שתאמר ולהשפעתם על החלטות בית המשפט, לא רק שנדחית מבחינה עובדתית, אלא אף עומדת בניגוד לשורת ההיגיון ולשכל הישר ומצאתי לדחותה מכל וכל.

29. אף כי דיוננו אמור להיעצר בנקודה זו, אך על מנת להראות את מופרכות הטענות, אוסיף ואבחן את יתר התנאים להתקיימותה של עילת העושק.

ג.2.2. – ניצול מצבו של הנעשק כדי לגרום לו להתקשר בחוזה:

30. בשים לב למסקנתי הברורה לעיל, אין לומר על האיש כי הוא נעשק. מלבד זאת, האיש לא היה בכל מצב שיכול היה ליצור לאשה כר לניצולו על ידה. נזכיר כי האיש היה מיוצג בכל המועדים הרלוונטיים, נזכיר כי ההסכם הוא תולדה של משא ומתן ער שהתקיים בין הצדדים, הכל כפי שפורט בהרחבה לעיל ואין צורך לשוב על דברים.

31. בפני האיש עמדה האפשרות לבקש ולברר את התביעות שהונחו בפני בית המשפט או להגיע להסכם. לאחר מו"מ לא קצר, הודיעו הצדדים על הגעה להסכם ואף ערכו בטיוטה שהודפסה שינויים לא מעטים. האיש אישר בפני בית המשפט כי חתם על ההסכם מרצון חופשי, ובצבר הנסיבות והעובדות שפורטו לעיל, אין עלי אלא לדחות מכל וכל את הטענה לפיה נוצל מצבו של האיש כדי לגרום לו להתקשר בחוזה, לא כל שכן, כאשר האיש טוען כי הדמות שהביאה למצבו היא לא האשה, אלא הגב' נופר, לה ניסה לכרוך חשש שלא קיים.

ג.2.3. – תנאי חוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל:

32. האיש התחייב לשלם למזונות ולמדור שלושת ילדיו סך העומד כיום על כ 5,000 ₪ לחודש, קרי: כ 1,660 ₪ לילד כולל רכיב המדור. כמו כן, ובהתאם להסכם, קיבל כל אחד מהם כ 250,000 ₪. כמו כן, במסגרת ההסכם, ויתרה האשה על מזונותיה, כתובתה ותוספת כתובתה, ככל שהייתה זכאית להם. בנסיבות אלה, אף אם האיש סבור כי יכול היה להשיג הסכם טוב מזה שנחתם בסופו של יום, אין משמעות הדבר כי תוכר לו עילת תביעה, לא כל שכן, בעילת העושק.

33. למעלה מן הצורך ואך כדי להראות את מופרכות התביעה, הרי שאף אם תאמר כי ההסכם אכן נכפה על האיש וכי הוא אכן נעשק, נזכיר כי אמנם הוראת סעיף 17 לחוק החוזים מאפשרת לצד הנכפה לבטל את החוזה, והוראת סעיף 18 לחוק החוזים מאפשרת אף היא ביטול החוזה מאת הצד, אשר התקשר בחוזה עקב ניצול (תוך הוכחת תנאים נוספים), אולם הוראת סעיף 20 לחוק החוזים מציבה דרישה כי הביטול יהיה תוך זמן סביר לאחר שנודע

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

למבטל על עילת הביטול, ובמקרה של כפיה – תוך פרק זמן סביר לאחר שנודע לו שפסקה
הכפייה (ראה גם: ע"א 6094/03 זאב שמעון נ' שאול בוקריץ (פורסם בנבו, 22.3.05)).

34. הפסיקה קבעה כי סבירות הזמן בו ניתנת הודעת הביטול, תיבחן לפי מכלול נסיבותיו של כל
מקרה ומקרה (ראה: ע"א 395/83 שלום נ' יכין חק"ל (פורסם בנבו, 15.7.85)) יצויין כי
בע"א 6094/03 הנ"ל, נשלחה הודעת ביטול לאחר כשנה מגילוי "התרמית" הנטענת, ועל פרק
זמן זה קבע בית המשפט העליון: "נראה, כי אין צורך להכביר במילים כי זמן זה אינו עולה
בקנה אחד עם דרישת הזמן הסביר מאז שנודע למערערים דבר ההטעיה, כטענתם" (שם,
סעיף 20 לפסק הדין).

35. במקרה דנן, תביעתו של האיש הוגשה רק לאחר כשנתיים ותשעה חודשים ממועד פסק
הדין, וניכר כי אין צורך להרחיב על מידת אי סבירותו של השיהוי הכבד בו נגועה התביעה.
דבר לא מנע מהאיש להגיש את תביעתו ביום שלמחרת מתן פסק הדין, דבר לא מנע ממנו
להגישה לאחר שבוע ואולי לאחר כחודש, ואולם השיהוי הכבד נעוץ בטעם אחד בלבד, והוא
מועד גילוייה של אותה ראייה פסולה, שסביר ביותר להניח כי היא-היא היוותה את 'הטריגר'
להגשת התביעה.

36. לאור האמור לעיל, ולאחר בחינת יסודותיה של עילת העושק על בסיס עובדותיו של המקרה,
אני מוצא לדחותה מכל וכל.

ג.3. – עוד על ביטול הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין:

37. בהמשך לכל דיוננו לעיל, מצאתי לשוב ולהזכיר מספר הלכות שייתכן ונשתכחו מהצדדים.

38. אפתח עם דברי כב' המשנה לנשיא, השופטת מ' בן פורת, בר"ע 359/85 קוד נ' קוד, פ"ד
לט(3) 412 (1985), בהתייחסה לדרישה לביטול הסכם ממון לאחר שזה אושר, לאמור:
"ספק בלבי, אם לאחר קבלת אישור להסכם ממון בין בני-זוג במעמד של שופט, דיין או
עורך נישואין (בלי שערערו על פגם שנפל בהליך האישור), יכול בן-זוג להישמע בטענה,
שכרת את ההסכם בניגוד להצהרתו, מרצונו הטוב והחופשי. אם נגרוס אחרת, תתרוקן
לכאורה מתוכנה הדרישה לאישור כזה, הבא לפי עצם טיבו וטבעו להבטיח, שבני הזוג
יבינו הבן היטב את תוכן ההסכם ויסכימו לו מרצון" (שם, עמ' 422).

39. אף אם תאמר כי חרף האמור לעיל, יכול בן הזוג להישמע בטענה שכרת את ההסכם בניגוד
להצהרתו, מרצונו הטוב והחופשי, עדיין המשוכה הראייתית שמעליה יש לחלוף, איננה

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

משוכה של מה בכך, אם כי משוכה גבוהה מאוד שיש לחלוף על פניה בראיות טובות וחזקות, כפי שהיטיבה לתאר זאת כב' השופטת (כתוארה אז) א' חיות בע"א 11750/05 יעל שמר נ' בנק הפועלים בע"מ (פורסם בנבו, 15.11.2007), לאמור: "... אף שניתן לבטל הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין אם נפל פגם בכריתתו, על בית המשפט לנהוג משנה זהירות בעניין זה ולהשתכנע כי קיימים טעמים כבדי משקל המצדיקים את הביטול. זאת בשל החשיבות הרבה שיש לייחס לערך של סופיות הסכם הפשרה כהסדר המסיים את הסכסוך בין הצדדים... אכן, גישה אחרת, גמישה יותר, שתאפשר ביטול הסכם פשרה כל אימת שמי מן הצדדים יסבור בדיעבד שהפשרה לא הייתה מוצלחת או כדאית מבחינתו, אינה מתיישבת עם דיני החוזים הכלליים לפיהם טעות בכדאיות העיסקה איננה עולה כדי פגם בכריתת החוזה ואינה מזכה את הצד שטעה בביטולו... גישה כזו אף חותרת תחת יסודותיו של מוסד הפשרה. היא מערערת את הוודאות ואת הסופיות שהן מסימניו המובהקים של המוסד ועלולה להרתיע מתדיינים מלסיים בדרך זו את המחלוקות שביניהם. בכך יצא נפסד האינטרס הציבורי המחייב לפעול, ככל שהדבר ניתן, לקידום ולעידוד פשרות בהליכים משפטיים... ייתכן שהמערערים התקשרו בהסכם הפשרה לאחר התלבטות וכי עשו זאת לא בלב קל, כפי שהעידה המערערת, אך זה טיבן של פשרות ועל אחת כמה וכמה פשרות שבהן נוטל על עצמו בעל דין התחייבויות לא פשוטות. בכך בלבד אין כדי לבסס עילה לביטול הסכם בכלל והסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין בפרט, בשל עושק, כפיה או הטעיה... המערערים היו מיוצגים על ידי עורך דין לאורך כל ההליך שבסופו נחתם הסכם הפשרה ואושר על ידי בית המשפט ואין חולק כי קדם לחתימת ההסכם משא ומתן ממושך למדי שהתנהל בין הצדדים. המערערים אף החלו לבצע את ההסכם ואת הטענות בדבר הפגמים בכריתתו העלו רק שנים מספר לאחר שנחתם ולאחר שהפרו אותו וחדלו מלבצע את התשלומים על פיו. כל העובדות הללו מחזקות בעיני את המסקנה אליה הגיע בית המשפט המחוזי כי אין ממש בטענות שהעלו המערערים לעניין פגמים כביכול שנפלו בכריתת הסכם הפשרה." (שם, סעיף 9 לפסק הדין, הדגשות לא במקור).

40. וכל המוסיף, גורע.

ד' – סיכומם של דברים:

41. התובע הגיש תביעת סרק בחוסר תום לב, תוך פגיעה חמורה בפרטיותה של האשה ותוך העלאת טענות שוא ומצאתי לדחותה. חלק ניכר מתביעתו של התובע נסובה סביב ראיה שלא התרתי את הגשתה. לא רק שאינני רואה צורך לעסוק באותה "ראיה", אלא אני רואה חובה להתעלם ממנה התעלמות מוחלטת ולסלק את דבר קיומה מכל מחשבה על אודות פסק דין זה, שאחרת אמצא כמי שנתן משקל לראיה שהוגשה שלא כדין. כידוע, לא אחת צדדים מגישים לתיק בית המשפט ראיות שאין לקבלן ואין ליתן להן כל משקל, וחרף זאת

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

עלולה להתגנב למחשבתו של הצד שכנגד מחשבה שייתכן ואותה "ראיה" תשפיע את השפעתה על בית המשפט. על מנת להקפיד כי ההליך המשפטי יהיה נקי וחרף מכל השפעה פסולה, בחרתי ליתן לאותה ראיה משקל אפס ולבחון את תוצאת פסק דין זה משל לא הייתה ולא נבראה.

42. באשר להוצאות המשפט - על פי הכללים שנקבעו בבג"ץ 891/05 **תנובה נ' הרשות המוסמכת** (פורסם בנבו, 30.6.05), כעניין שבעקרון וכנקודת מוצא, יש לפסוק לבעל דין הוצאות ריאליות, כלומר ההוצאות שהוציא בפועל או שהתחייב להוציא. זאת בכפוף לכך שהמדובר בהוצאות סבירות, מידתיות והכרחיות לניהול ההליך, בהתחשב בכלל נסיבות העניין.

פסיקת הוצאות ריאליות, משמעה היא כי הטוען להוצאות צריך להוכיח את שיעורן בפועל, למשל על דרך של הגשת הסכם שכר טרחה, פירוט העבודה שהושקעה בתיק, בסיס החיוב בשכר הטרחה וראיות על ביצוע התשלום בפועל או חיוב בתשלום מעין זה. כאשר בעל דין טוען לפסיקת הוצאות בלא פירוט של ההוצאות ושכר הטרחה המבוקש, רואים את הטוען כמשאיר את ההכרעה לשיקול דעתו של בית המשפט, שיקבע את סכום ההוצאות הסביר, ההכרחי והמידתי לנסיבות המקרה.

43. במקרה זה, צירפה הנתבעת שני הסכמי שכר טרחה בקשר לתובענה שבנדון:

האחד, עם ב"כ הקודמת אשר ייצוגה הופסק מפאת שבעבר שנתנה ייעוץ משפטי לאיש, ע"ס של 20,000 ₪ (האשה התחייבה לשאת בסך נוסף של 40,000 ₪ בעבור טיפול בתביעות נוספות).

השני, עם ב"כ הנוכחי ע"ס של 20,000 ₪ הן בעבור המשך ייצוג בתביעה זו והן בעבור טיפול בתביעות נוספות. כל הסכומים אינם כוללים מע"מ.

44. בסיכומי התשובה של האיש נרשם כי ייתכן ולאשה זכות לקבל חלק משכר הטרחה ששילמה לב"כ הקודמת, זאת מאחר והייצוג נפסק, שלא באשמתה של אשה. כמו כן, מזכיר האיש כי שכ"ט של ב"כ הנוכחי מתייחס לשתי תביעות ולא רק לתביעה זו. דבריו של האיש בעניין זה אינם משוללי יסוד ויש לקחתם בחשבון.

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תלה"מ 18-11-31358 פלוני נ' פלונית

45. בשים לב לכל האמור לעיל, ובהתחשב בהוצאות שהושתו זה מכבר על האיש במהלך בירור התביעה, מצאתי לחייב אותו לשלם לנתבעת שכ"ט ב"כ בסך כולל של 25,000 ₪.

46. אשר על כן ומכל המקובץ לעיל, הריני להורות כדלהלן:

א. התביעה לביטול ההסכם – נדחית בזאת.

ב. התובע ישלם לנתבעת שכ"ט ב"כ בסך כולל של 25,000 ₪. הסכום ישולם בתוך 15 ימים, אחרת יישא הפרשי הצמדה וריבית פיגורים מהיום ועד למועד התשלום בפועל.

ג. פסק הדין מותר בפרסום בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, כ"א אדר תש"פ, 17 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

יהורם שקד, שופט